

Productors i Tipologies Documentals II

Codi: 42109

Crèdits: 10

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4312208 Arxivística i Gestió de Documents	OB	1	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: David Iglesias Franch

Correu electrònic: David.Iglesias@uab.cat

Equip docent

Jordi Vilamala Salvans

David Iglesias Franch

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Equip docent extern a la UAB

Pau Saavedra Bendito

Prerequisits

No és necessari cap prerequisit particular per cursar aquest mòdul.

Objectius

Els objectius del mòdul són aprofundir en el coneixement sobre alguns dels productors i de les tipologies documentals que es custodien en els arxius. En concret, sobre institucions històriques i productors privats, i els documents que aquests han generat, i sobre els materials d'arxiu vinculats a la imatge.

L1.Fons i documents d'institucions i empreses, entitats i persones privades

Aquesta línia formativa pretén oferir una visió sintètica dels fons de les institucions històriques del país i també dels fons privats. A partir de la descripció de les principals característiques dels ens productors, s'estudiarà el procés de formació i la composició dels fons, així com l'estructura formal dels seus tipus documentals més representatius.

L2. Documents fotogràfics, gràfics i audiovisuals

Aquesta línia formativa pretén oferir coneixement específic sobre els materials fotogràfics, gràfics i audiovisuals, així com la capacitat per a la valoració tècnica i documental dels mateixos. També es busca la comprensió de l'entorn tecnològic de creació i, en conseqüència, majors possibilitats de contextualitzar adequadament aquests materials i conservar-los. Per últim, es vol oferir una metodologia per a la gestió de centres especialitzats i per als treballs d'organització dels conjunts.

Competències

- Actualitzar i reciclar coneixements a través de la formació continuada.
- Analitzar, sintetitzar, organitzar i planificar els entorns i les actuacions de gestió.
- Aplicar mètodes de descripció i recuperació dels documents.
- Identificar els productors de documents i els fons documentals que han generat i/o generen.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
- Reconèixer el context de producció dels documents.
- Reconèixer les condicions de preservació de cada tipus de suport documental.
- Treballar de forma autònoma, resolent problemes i prenent decisions.

Resultats d'aprenentatge

1. Actualitzar i reciclar coneixements a través de la formació continuada.
2. Analitzar, sintetitzar, organitzar i planificar els entorns i les actuacions de gestió.
3. Aplicar mètodes de conservació preventiva.
4. Crear instruments de descripció arxivística de documents audiovisuals i gràfics.
5. Distingir els productors de fons d'institucions, organitzacions privades i personals.
6. Identificar les patologies que afecten els suports documentals.
7. Planificar intervencions sobre fons documentals d'institucions i empreses, entitats i persones privades.
8. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
9. Reconèixer els contextos de producció de documents audiovisuals i gràfics.
10. Reconèixer els efectes de les condicions ambientals sobre els suports documentals.
11. Reconèixer i aplicar les normes de descripció arxivística a documents audiovisuals i gràfics.
12. Reconèixer i identificar les tipologies documentals d'institucions judicials, notaries, eclesiàstiques, senyorials, privades i personals.
13. Reconèixer l'evolució històrica i organitzativa de les institucions judicials, notaries, eclesiàstiques i senyorials.
14. Reconèixer les característiques físiques i químiques dels suports documentals.
15. Treballar de forma autònoma, resolent problemes i prenent decisions.

Continguts

L1. Fons i documents d'institucions i empreses, entitats i persones privades

Bloc 1. Els arxius de les institucions catalanes

1. Els arxius de les institucions històriques de Catalunya
2. Els arxius notaries
3. Els arxius judicials
4. Els arxius eclesiàstics

Bloc 2. Els arxius privats

5. L'ingrés de fons privats en centres d'arxiu públic
6. Els arxius empresarials
7. Els arxius familiars
8. Els arxius personals
9. Els arxius d'associacions

L2. Documents fotogràfics, gràfics i audiovisuals

Bloc 1. Fotografia

- Procedència dels fons
- Procediments fotogràfics
- Instal·lació i conservació
- Catalogació i classificació

Bloc 2. Imatge digital

- Conceptes bàsics
- Formats gràfics
- Metadades

Bloc 3. La gestió de l'arxiu

- Legislació vigent i propietat intel·lectual
- L'ingrés
- Reproducció i ús
- La consulta

Bloc 4. Documents gràfics

- Gravats
- Procediments fotomecànics
- Cartells
- Cartografia

Bloc 5. Films

- Formats i suports
- Instal·lació i conservació
- Catalogació i classificació

Bloc 6. Vídeo

- Formats de vídeo
- Arxius de televisió
- Anàlisi i descripció de la imatge en moviment

Bloc 7. Àudio

- Suports d'àudio
- Reproducció i gravació del so
- Conservació

Bloc 8. Audiovisual digital

- Vídeo digital
- So digital
- Metadades i preservació

Metodologia

La metodologia del mòdul és comuna a les dues línies formatives. Es combinaran classes presencials, guiades pel professor però amb un alt grau de participació dels alumnes, amb treballs concrets supervisat i l'estudi autònom de la bibliografia.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
L1. Classes presencials	36	1,44	2, 5, 8, 15
L2. Classes presencials	21	0,84	2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 14
Tipus: Supervisades			
L1. Comentaris de bibliografia seleccionada	26	1,04	1, 7, 13, 15
L1. Contextualització de tipus documentals	26	1,04	1, 8, 12, 13, 15
L2. Casos d'estudi	21	0,84	2, 3, 4, 6, 8, 10, 14, 15
Tipus: Autònomes			
L1. Lectura de bibliografia recomanada	28	1,12	5, 7, 12, 13, 15
L2. Lectura de bibliografia recomanada	21	0,84	1, 3, 9, 10, 14, 15

Avaluació

El sistema d'avaluació del mòdul premia l'esforç continuat per part dels alumnes. En cas que no s'arribi a la nota mínima, el mecanisme de recuperació emprat serà un segon examen.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
L1. Examen final	40%	2	0,08	1, 2, 5, 8, 12, 13
L1. Pràctica Bloc 1	25%	3	0,12	5, 8, 12, 13, 15
L1. Pràctica Bloc 2	25%	3	0,12	5, 8, 12, 13, 15
L1. Qüestionari setmanal	10%	1	0,04	5, 8, 12, 13
L2. Examen final	40%	5	0,2	3, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14
L2. Examen parcial	40%	5	0,2	4, 9, 10, 11
L2. Pràctiques presencials i online	20%	52	2,08	2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 14, 15

Bibliografia

L1. Fons i documents d'institucions i empreses, entitats i persones privades

AADD (2014) «L'ingrés de fons privats en arxius públics a Catalunya». *Lligall. Revista catalana d'arxivística*, núm. 37 (Barcelona), p. 15-80.

AADD (2014). «Ego archivo. Memorias personales en un mundo digital». *Tabula*, núm. 17 (Salamanca).

Andreu, Jordi; Cruellas, Rosa; Elvira, Maria (2003). "La documentació personal com a eina docent: ensenyar i aprendre als fonts personals". *Lligall. Revista catalana d'arxivística*, núm. 21 (Barcelona), p. 223-270.

Baucells i Reig, Josep (coord.) (1978). *Guia dels arxius eclesiàstics de Catalunya, València i Balears*. Barcelona: Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona - Secretariat d'Arxivers Eclesiàstics de Catalunya.

Boadas, Joan *et al.* (1998). *Patrimoni cultural i drets d'autor. Instruments per a la seva gestió*. Girona: Ajuntament de Girona (Col·lecció Textos i Documents, núm. 8).

Conde y Delgado de Molina, Rafael (2001). «L'arxiu del Reial Patrimoni de Catalunya, fons de l'Arxiu de la Corona d'Aragó». *Lligall. Revista catalana d'arxivística*, núm. 18 (Barcelona), p. 11-64.

Cook, Terry (2013). «Evidence, memory, identity and community: four shifting archival paradigms». *Archival Science*, 13 (2), p. 95-120.

Espinosa Ramírez, A. B. (1995). «Los archivos personales. Metodología para su planificación». A: Ruiz Rodríguez, Ángel (ed.), *Manual de Archivística*. Madrid: Síntesis, p. 263-280.

Fernàndez Trabal, Josep (2009). «Els arxius personals i patrimonials», *Dovella*, núm. 99 (Manresa), p. 19-24.

García, Rosario; Lafuente, Aránzazu (2000). *Archivos nobiliarios: Cuadro de clasificación. Sección Nobleza del Archivo Histórico Nacional*. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

Gifre, Pere, Matas, Josep; Soler, Santi, *Els arxius patrimonials*. Girona: Associació d'Història Rural de les Comarques Gironines.

GILLE, Geneviève et Bertrand (1991). «Les archives privées». A: Direction des Archives de France. *Manuel d'archivistique*. Paris: Archives Nationales, p. 413-417.

González Pedraza, José Andrés (2009). *Los archivos de empresas. Qué son y cómo se tratan*. Gijón: Ediciones Trea.

Mastropierro, María del Carmen (2006). *Archivos privados. Análisis y gestión*. Buenos Aires: Alfagrama Ediciones.

Moneda Corrochano, Mercedes de la (1995). «El archivo de empresa: un concepto integrado». A: Ruiz Rodríguez, Antonio Ángel (ed.). *Manual de Archivística*, Madrid: Síntesis, p. 235-261.

Navarro Bonilla, Diego (1998). «Los archivos de empresa: aproximación a la normativa jurídica reguladora de la producción documental en las empresas españolas», *Boletín de la Anabad*, vol. XLVIII, núm. 1 (Madrid), p. 49-75.

Pagarolas i Sabaté, Laureà (coord.) (2005). *Els fons de protocols de Catalunya. Estat actual i proposta de sistematització*. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya.

Pagarolas i Sabaté, Laureà (2007). *Los archivos notariales. Qué son y cómo se tratan*. Gijón: Ediciones Trea.

Riera, Sebastià (2001). «Les fonts municipals del període 1249-1714. Guia d'investigació», *Barcelona. Quaderns d'Història*, vol. 4, p. 239-275.

Rubio Merino, Pedro (1999). *Archivística eclesiàstica: nociones básicas*, Sevilla: Guadalquivir.

Sainz Guerra, Juan (1992). *La Administración de justicia en España (1810-1870)*. Madrid: Ediciones de la Universidad Complutense.

Sastre Santos, Eutemio (1999). *El sistema archivístico diocesano: archivos de la curia y archivos parroquiales*. Madrid: ANABAD.

Trenchs, Josep; Aragó, Antoni M. (1983). *Las Cancillerías de la Corona de Aragón y Mallorca desde Jaime I a la muerte de Juan II*. Zaragoza: CSIC.

Udina Martorell, Federico (1986). *Guía Histórica y descriptiva del Archivo de la Corona de Aragón*. Madrid: Ministerio de Cultura.

Vázquez, Margarita; Sierra, Carmen (1997). «La conservación de los archivos históricos de los partidos políticos españoles: la acción de tutela del Estado», *Boletín de la ANABAD*, vol. XLVII, núm. 1 (Madrid), p. 57-75.

L2. Documents fotogràfics, gràfics i audiovisuals

Arms, Caroline, R.; Carl Fleischhauer. Digital formats: factors for sustainability, functionality, and quality. Washington: Library of Congress, 2005.
http://memory.loc.gov/ammem/techdocs/digform/Formats_IST05_paper.pdf

Betz Parker, Elisabeth. Graphic Materials: Rules for Describing Original Items and Historical Collections. Library of Congress, 1982. <http://www.loc.gov/rr/print/gm/graphmat.html>

Bigourdan, Jean-Louis, et al. The preservation of magnetic tape collections: A perspective. Final report to National Endowment for the Humanities Division of Preservation and Access (NEH GRANT # PA-50123-03). Rochester, NY: Image Permanence Institute, Rochester Institute of Technology. December, 2006.
https://www.imagepermanenceinstitute.org/webfm_send/303

Boadas, Joan. "El patrimoni fotogràfic documental a Catalunya". A: *Lligall. Revista Catalana d'Arxivística*, nº, 30, 2009. p. 124-152

Boadas, J.; Iglésias, D. "La evolución de la archivística española en el tratamiento de fondos fotográficos: un camino hacia la especialización". A: *Conservación de Fotografías: treinta años de ciencia*. Logroño, Ed. Jesús Cía, 2016, p. 16-52

Boadas, Joan. "Fotografía, comercio y patrimonio. Elementos para un debate". 11º Encuentro provincial de Investigadores Locales. Ed. Casa de la Provincia. Diputación de Sevilla, 2016, p. 15-32

Boadas, J.; L-E. Casellas; M.A. Suquet. Manual para la gestión de fondos y colecciones fotográficas, (Biblioteca de la Imagen, 3), Girona: CCG edicions - Ajuntament, 2001.

Bogart, Jonh W.C Van. Almacenamiento y manipulación de cintas magnéticas: Guía para bibliotecas y archivos. Caracas: Biblioteca Nacional de Venezuela, 1998. <http://www.bnv.gob.ve/pdf/Conser10.pdf>

Brown, Adrian. Digital preservation guidance note: Selecting file formats for long-term preservation. National Archives UK, 19 de junio de 2003. http://www.nationalarchives.gov.uk/documents/selecting_file_formats.pdf

Byers, Fred R., Care and Handling of CDs and DVDs : a guide for librarians and archivists. NIST Special Publication 500-252. Gaithersburg : Washington DC, 2003.
<http://www.itl.nist.gov/iad/894.05/papers/CDandDVDCareandHandlingGuide.pdf>

Caparrós, Sílvia. *Derechos de autor de la obra fotográfica*. A: Imagen, núm. 2. Madrid: AEAPAF. Maig 1999.

Carrascal, Andreu; GIL, Rosa Maria. Los documentos de arquitectura y cartografía. Qué son y cómo se tratan. Gijón: Ediciones Trea S. L., 2008

CIA/ICA (2000). Manuel de traitement des archives d'architecture XIX-XX siècles. Paris: CIA. 144 p.

Coe, B. and Harworth-Booth, M.A. A guide to Early Photographic Processes. London: Victoria and Albert Museum, 1983

Consell Nacional de la Cultura i de les Arts. *Estudi sobre l'estat i perspectives de futur del sector de la fotografia a Catalunya. Proposta de política pública general en l'àmbit de la fotografia*. Barcelona: CoNCA,

2011. 93 p.

http://conca.gencat.cat/web/.content/arxius/publicacions/estudi_estat_perspectives_futur_fotografia/foto_cat_opt.pdf

Cruanyes, J.; Salvador, A. "Marco jurídico de la fotografía". A: *Patrimonio fotográfico. De la visibilidad a la gestión*. Gijón. Ed. Trea, 2015, p. 217-242

Cruanyes, J. Ús d'imatges: drets morals i econòmics que se'n deriven. A: *Jornades Imatge i Recerca* (2es: 1992: Girona). http://www.girona.cat/sgdap/docs/gva4k748ix4p6ojosep%20cruanas_i_tor.pdf

Dawson, John (coord.). *Guía completa de grabado e impresión. Técnicas y materiales*. Madrid: H. Blume Ediciones, 1982

Del Valle Gastaminza, Félix (ed.). *Manual de documentación fotográfica*. Madrid: Editorial Síntesis S.A., 1999.

Domènech, S.; Ruiz, M.; Torrella, R.; *Barcelona fotografiada : 160 anys de registre i representació : guia dels fons i les col·leccions de l'arxiu fotogràfic de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona*. Barcelona: Ajuntament, 2007

Doury, Nathalie. *La digitalització del patrimoni: a la cerca d'un model econòmic sostenible. El cas de la Parisienne de Photographie*. A: *Jornades Imatge i Recerca* (12es: 2012: Girona). <http://www.girona.cat/sgdap/docs/8gs4e72doury.pdf>

Edmonson, Ray. *Audiovisual Archiving: Philosophy and Principles*. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2004. <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001364/136477e.pdf>

Federal Agencies Digitization Guidelines Initiative (FADGI) - Still Image Working Group Technical guidelines for digitising cultural heritage materials: creation of raster image master files. 2010.

Frey, Franziska. *Measuring quality of digital masters*. A: *Guides to quality in visual resource imaging*. Council on Library and Information Resources, 2000. <http://www.diglib.org/pubs/dlf091/dlf091.htm#visguide4>

Frey, Franziska. *File formats for digital masters*. A: *Guides to Quality in Visual Resource Imaging*. Council on Library and Information Resources, 2000. <http://www.diglib.org/pubs/dlf091/dlf091.htm#visguide5>

Frey, Franziska. *Creació de col·leccions digitals*. A: *Jornades Imatge i Recerca* (7es: 2004: Girona). <http://www.ajuntament.gi/sgdap/docs/nmr36udfranziska%20frey.pdf>

Gilmour, Ian; Dávila, Justin R.. *Lossless Video Compression for Archives: Motion JPEG2k and Other Options*. Media Matters LLC, January 2006 <http://www.media-matters.net/docs/WhitePapers/WPMJ2k.pdf>

Hansen Albites, Francisco Antonio. *Apuntes de cartografía*, 2008. <http://www.inegi.org.mx/inegi/spc/doc/INTERNET/Apuntes%20de%20cartograf%C3%ADa.pdf>

Iglésias Franch, David. . *Fotografía, tecnología y comunicación. Una confluencia de intereses para el archivo digital*. A: *Patrimonio Cultural de España*, núm. 11. *Fotografía y patrimonio a debate*. p. 49-57. 2016. http://www.girona.cat/sgdap/docs/IPCE_article_Dlglesias.pdf

Iglésias Franch, David. *La definició d'un mapa d'informació conceptual per a la gestió de l'arxiu digital*. A: *Jornades Imatge i Recerca* (12es: 2012: Girona). <http://www.girona.cat/sgdap/docs/vu23efriglesias.pdf>

Iglésias Franch, David. *El perfil professional de l'arxiver especialista en fotografia*. A: *Jornades Imatge i Recerca* (10es: 2008: Girona). <http://www.girona.cat/sgdap/docs/g1slwy6iglesias.pdf>

Iglésias Franch, David; Truyen, Fred. *PhotoConsortium, International Consortium for Photographic Heritage*. A: *Jornades Imatge i Recerca* (14es: 2016: Girona). http://www.girona.cat/sgdap/docs/n1roxmwphotoconsortium_cat.pdf

Iglésias Franch, David. *La fotografía digital en los archivos. Qué es y cómo se trata*. Gijón: Ed. Trea, 2008.

Institut Cartogràfic i geològic de Catalunya. <http://www.icgc.cat/>

International Press Telecommunication Council, IPTC PhotoMetadata White Paper, 2010:
http://www.iptc.org/std/photometadata/0.0/documentation/IPTC-PhotoMetadataWhitePaper2007_11.pdf

Jiménez Pelayo, Jesús. La documentación cartográfica. Tratamiento, gestión y uso. Huelva: Universidad de Huelva, 2001

Jürgens, Martin C. Preservation of ink jet hardcopies. Rochester, NY: Rochester Institute of Technology, 1999.
<http://www.knaw.nl/ecpa/PUBL/InkJ-144.pdf>

Klijn, Edwin; Yola de Lusenet. SEPIADES. Cataloguing photographic collections. Amsterdam, European Commission on Preservation and Access: 2004. <http://www.knaw.nl/ecpa/sepia/publications.html>

Klijn, Edwin; Yola de Lusenet. Tracking the reel world. European Commission on Preservation and Access, 2008. Informe publicado en el marco del proyecto TAPE (Training for Audiovisual Preservation in Europe).
http://www.digiwiki.fi/fi/images/c/c4/Tracking_the_reel_world.pdf

Lavedrine, B. "(Re) Conocer y conservar las fotografías antiguas" Editions du Comi des travaux historiqués et scientifiques. Colección Orientaciones y métodos nº 16. 2010

Mestre, Jordi. Identificació i conservació de fotografies. Barcelona: Ajuntament, 1997.

Mitjà, Carles; Jaume Escofet. *Mesura de la qualitat en la digitalització de col·leccions fotogràfiques*. A: *Jornades Imatge i Recerca* (8es: 2004: Girona).
http://www.ajuntament.gi/sgdap/docs/22hbm0escola_terrassa.pdf

Newhall, Beaumont. Historia de la Fotografía. Desde sus orígenes hasta nuestros días. Barcelona. Gustavo Gili, 2005. Pavao, L. Conservación de colecciones de fotografías. Junta de Andalucía, Consejería de Cultura, 2001 (traducció del manual en portuguès de 1997).

Real Decret Legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de la Propietat Intel·lectual, regularitzant, aclarint i harmonitzant les disposicions legals vigents sobre la matèria. (BOE núm. 97, 22.04.1996).

Reilly, J.M. Care and Identification of 19th Century Photographic Prints. Rochester: Eastman Kodak Company (NY), 1986.

Riego, Bernardo. La Introducción de la Fotografía en España. Un reto científico y cultural. Girona. Ed.Curbet, CRDI. Girona, 2000.

Riego, B.; M. Alonso Laza; T. Muños Benavente; I. Argerich; A. Fuentes. Manual para el uso de archivos fotográficos. Fuentes para la investigación y pautas de conservación de fondos documentales fotográficos. Santander: Aula de Fotografía de la Universidad de Cantabria, 1997.

Ritzenthaler, Mary Lynn; Vogt-O'Connor, Diane. Photographs: Archival Care and Management. Chicago : Society of American Archivists, 2006.

Sánchez Vigil, Juan Miguel. El documento fotográfico. Historia, usos, aplicaciones. (Biblioteconomía y administración cultural. Biblioteconomía y Documentación ; 140). Gijón: Trea, 2006.

Schüller, Dietrich. Audio and video carriers: Recording principles, storage and handling, maintenance of equipment, format and equipment obsolescence. Amsterdam: European Commission on Preservation and Access, 2007. <http://www.ica.org/5700/paag-resources/>

SEPIADES. Recommendations for cataloguing photographic collections, European Commission on Preservation and Access, Amsterdam, 2003.
https://www.ica.org/sites/default/files/WG_2003_PAAG_SEPIADES-Cataloguing-photographic-collections_EN.pdf

Storage Standards and Guidelines for Film and Videotape. AMIA (The association of Moving Image Archivists).
http://www.amianet.org/resources/guides/storage_standards.pdf

Strategies for Sustainable Preservation of Born Digital Public Television. A Report by the Preserving Digital Public Television Project Part of the National Digital Information Infrastructure Preservation Program (NDIIPP) of the Library of Congress, February 2010

http://www.thirteen.org/ptv/digitalarchive/files/2009/10/PDPTV_SustainabilityStrategies.pdf

Technical guidelines for digitising cultural heritage materials: creation of raster image master files. NARA, 2010. http://www.digitizationguidelines.gov/guidelines/FADGI_Still_Image-Tech_Guidelines_2010-08-24.pdf

Vives, Rosa. "Gravats i estampes: problemàtica del seu tractament i conservació". A: Jornades Imatge i Recerca (2es: 1992: Girona). <http://www.girona.cat/sgdap/docs/qg4whearosa%20vives.pdf>

Whilhem, H. The Permanence and Care of Color Photographs. Traditional and Digital Color Prints, Color Negatives, Slides and Motion Pictures. Grinnell (Iowa): Preservation Publishing Company, 1993.